

ABONAME

Un an
6 luni
3 luni

Palatul Cultural

Redacția
ministrația Arad,
Bulevard. Regina
Maria 10. Etaj I.

Jurnal Nouă

Organ al Partidului Național-Liberal.

Reforma Agrară, intrarea României în război, alături de Aliați și salvarea Europei Centrale, — fără sprijinul, ba chiar contra voinței Antantel, acestea sunt în opera lui Brătianu cele trei culmi, care se ridică e aceeași bază în aceeași lumină.

Din articolul
Contelui Saint-Aulaire

Anul V. — N-rul 35

Apare săptămânal sub conducerea unui comitet

Arad 26 August 1928.

Intre partid și țară.

Alegerile municipale din ziua de 9 August, în cari partidul liberal a reperat o victorie pe cât de strălucită pe atât de binemeritată, a stârnit un viu interes în întreaga țară. Pressa din Capitală a comentat îndeosebi însemnătatea semnificativă a acestei izbânde grandioase a partidului Național-Liberal, tocmai acolo unde opoziția se pretindea a fi mai tare.

Ziarele de opoziție nu au depășit nici de data aceasta mentalitatea stupidă care le caracterizează. Cu o odioasă încăpăținare ele continuă să nege până și cea mai neîndoelnică evidență, continuând să riște cele mai înspăimântătoare aberații cu un scop care pe cât e de abject, e tot pe atât de străveziu.

Ne indignează firește o atare inconștientă sau mișelie care întrecând toate limitele pasiunii politice, ese din cadrul luptelor legale de partid.

Patronul ziarului „Curentul” s'a ocupat într'unul din obicinuitele lui articole, cu chestiunea alegerilor municipale din Arad, maltratând îngrozitor de tendențios numărul consilierilor români din noul consiliu comunal. Ca o rectificare, în numărul din 20 August al aceluiaș ziar, dubiosul său corespondent, publică numărul real al consilierilor români, ridicând însă o altă latură a chestiunii și anume al succesului minorităților și în special al maghiarimei, în aceste alegeri.

Este o datorie cred, ca să dau o edificare, nu asupra megalomaniei și lăuduroșeniei maghiare, ci asupra rolului pe cari le-au jucat minoritarii în alegerile comunale.

Nu se poate lua, cred, în serios partidul maghiar din România și cu atât mai puțin organizațiunea acestui partid în Arad. Pactul electoral cu această organizațiune, echivalent cu o toleranță binevoitoare de a lua parte la alegeri cot la cot cu partidul liberal, n'a fost încheiat de cât în vederea unei armonii ce va trebui să existe între conducătorii orașului nostru, care (ca toate orașele Transilvănene) trebuie să recunoaștem, este încă cel puțin 50 la sută minoritară.

E exagerat deci să se atribue mai multă importanță concursului maghiar, decât acela pe care îl merită pentru asigurarea progresului atât de necesar orașului Arad.

Să fie încredințată opoziția, că partidul Național-Liberal cu distinsul lui reprezentant în județul nostru, d-l prefect I. Georgescu, va ști să judece la locul ei orice problemă care ar ataca interesul nostru național, știind să pue zăgaz patimei politice și sacrificând oricând cu patriotism, interesele de partid, intereselor supreme ale țării.

Când va învăța oare opoziția să facă la fel?

Aurelian.

Ghimp

Portretul lui Dorian Grey*).

Cu aproximativ 2 luni de zile înainte de desfășurarea alegerilor comunale (atât de nenorocite pentru el) d-l Pișta Angel a făcut vizite unui distins pictor din localitate, cerându-l să-l facă portretul. Pentru cel neinițiat s'ar părea că această dorință ar fi de ordin sentimental s'au ar dovedi o eclipsă din cele obicinuite ale Domniei sale. De fapt explicațiunea este alta, având un substrat adânc psihologic. Intocmai ca Dorian Grey, Pișta a rugat cerul ca să facă în așa fel ca „fostul primar” de pe pânză să îmbătrânească, să poarte cutele tuturor vicliilor și fără-delegilor, pe când el în carne și oase să rămâne „cel vesel tână și ferice”. Cu toate că în zilele noastre minuni nu văd a se mai face se pare că cerul (care are capriciile ei ciudate) l-a ascultat rugăminte, făcând pe plac vanitosului exprimar.

Fericitul autor al portretului (V. Goldis) a fost călduros felicitat pentru capo d'opera realizată și sfătuit prin multiple și prietenești insistențe să-și expue opera epocală în viitoarea stațiune a Salonului Oficial din Capitală. Răspunsul d-lui Goldis la acestea prietenești insistențe a fost aldoma acela al pictorului Basil: Am pus prea mult din mine însu-mi în cel de pe pânză și mi-e frică că lumea poate ghici aceasta și nu vreau să-mi descopăr sufletul privirilor josnice ale cercetătorilor.

Dar iată că romanul se desfășoară în toată cruzimea ei. Pișta Angel face cunoștința (mai precis împăcarea) cu d-l Șt. C. Pop, fruntașul declarațiilor senzaționale, el este acela care îl face să-și dea seama de complexul calităților pe care le posedă (vorbă să fie) și ca să-i dea dovadă supremei sale simpatii, îl face capul listei cetățenești. Angel Pișta din acest moment a

observat prima schimbare pe care a suferit-o portretul său. S'a dat înapoi îngrozit și întocmai ca Dorian Grey s'a întrebat dacă nu cumva rugăminte nebunească l-a fost îndeplinită, fiindu-l dat astfel ca în această groznică comedie, să-și vadă miren în „fostul primar” de pe tablou, ca în cea mai fidelă oglindă, nimicnicia sufletului său.

Au mai trecut câte-va zile și în locul distinsului exemplar de biped rațional de pe tablou, în culmea stupefacției, d-lui Pișta Angel l-a fost rezervată surpriza să-și descopere sufletul sub forma unei matahale diforme și cinice, cu ochii injectați, cu dantura galbenă și rănjită ca de țoapă comunală și cu fața crispată asemeni unui cauciuc uzat dela autobusele primăriei. Spre salvatoarea domniei sale mângăiere și resemnare, matahala monstruoasă aducea mult cu d-l Șt. Ciceo Pop. (zadarnic se apăra domnia lui prin „declarații”.)

Când însă, colac peste pupază, lista cetățenească s'a trezit afișată (nu votată) în vârful unui putred stâlp de telegraf din Checheci, portretul a căscat ochi sarcastici de broscol blazat, clătinaându-și în mod îngrijorător căpățina roasă de carii și a mai adăugat sufletului d-lui Angel Pișta o nouă și mult mai îngrozitoare particularitate: desperarea eșecului.

Cum însă pentru ca romanul să aibă încheiere este indispensabilă asasinarea pictorului și celui ce simulează umbre chinezești pe portret, cu un stilet, ne întrebăm:

Când va scoate oare d-l Pișta Angel brișca?

Aurelian

*) Celebru roman al lui Oscar Wilde.

Dare de seamă despre rezultatul didactic din circ. Chișineu-Criș.

de: D. BOARIU
subrevizor.

(urmare)

Cu ocaziunea inspectărilor am constatat, că în unele locuri nu se cunoaște însemnătatea exercițiilor intuitive și nu se ține cont nici de ordinea arangerii ideilor și nici de prelucrarea acestora în spirit ori de transformarea lor în material de raționament, prin ce se mărește cvantumul de cunoștințe și se cultivă sentimentul educativ, respective cultura inimii.

Referindu-ne la obiectul *limbei române*, constat, că în majoritatea cazurilor s'a ajuns scopul, dar în unele cazuri nu s'a ajuns la rezultatul dorit. Un caz tipic constatat la o inscripție. În orarul clasei a IV-a era pentru acel timp? *Cetirea română*. Învățătorul îmi spune: Azi voi preda ca lecțiune nouă bucata de cetire 87 „Vulpea și peștele”. Se întoarce cu fața către e-

levi și începe: Băgați de seamă: Azi învățăm să celim, dar grigiți mă, că-i aici d-l s. revizor! Incepe învățătorul și cetește, cetește, până termină întreaga lectură și apoi zice elevilor: Pe mâine să o celiți și voi, ca tatăl nostru, căci dacă nu, apoi știți voi ce vă așteaptă. Eu am stat în expectativă, iar colegul mi-a zis: Gata. Ca să constat cum cetesc elevii, le-am dat o leclură ușoară, narativă și — durere — am constatat, că întreaga cetire nu semăna cu dulcele nostru grai românesc, ci era un fel de limbă, în fașe, ce acum se ivește în lumea. Legate 2 cuvinte într'una, iar silaba ultimă al cuvântului al 2-lea, legată de silaba primă al cuvântului al 3-lea. Accentuarea ne-naturală, într'un ton, ce cânta silaba ultimă, ceiace avea aparența unui vuet îngrozitor.

Am predat eu numita fabulă: Am făcut o pregătire despre cunoașterea vulpei și a însușirilor ei, precum și despre pește, nu altcum și despre noțiunea de fabulă. Am împărțit lectura în mai multe subunități și am enarat liber unitate de unitate și când făceam trecerea dela o unitate la alta

căutam interesul, desvoltând atențiunea până la cel mai înalt grad posibil. Am terminat cu enararea, am pus pe cei mai buni elevi să enareze, am extras învățătura morală și am căutat a face o aplicare cu referințe la exigențele vieții. Am celit eu lectura întreaga, apoi unitatea primă, pe care a celit'o și un elev mai bun, apoi mai departe celelalte unități până la fine. Și m'am convins, că după ce elevii acum erau slăpani pe înțelegerea logică a lecturii, ei acum se nizuiau și spre o cetire expresivă. La urmă am făcut aprofundarea orlografică a lecturii cu referire la apostrof. Urmează deci: Rezultatul unei cetiri curgătoare și expresivă depinde dela modul de predare al lecțiunii din partea învățătorului. Dovadă cele 2 cazuri date.

La controlul de fine de an am mai constatat, că învățătorii ce au spre conducere clasa l-a nu au ajuns cu toții la un progres bun în cetire, ci, s'au mărginit numai cu parlea primă a abecedarului și n'au predat și lecturi din partea a II-a, ceiace demunstră că scris-celitul a fost predat numai de mântuială.

În majoritatea școalelor, *propunerea gramaticii* și-au ajuns scopul, pe când în altele acel scop n'a fost înțeles pe deplin. Se mulțumesc unii, dacă elevii spun în mod mașinal mulțime de reguli gramaticale. Îndată ce recurgi la analiza bazată pe cutare regulă, te trezești cu stereotipul: *Asta n'am învățat'o* dacă te pun păcatele să ceri analizarea unei propozițiuni din punct de vedere sintactic, etimologic ori chiar ortografic, te trezești, că elevii sunt puși înaintea unui lucru necunoscut. Sunt cazuri, când organele de control sunt puse înaintea fenomenului numit *miraj sau fata morgana*, ori înaintea unei masinării numite *perpetuum mobile*. În ast mod, gramatica nu se mai poate numi gramatică, ci această înseamnă câte reguli, atâtea mijloace de ucidere a sufletului copilului. Credem noi, și cu noi metodică gramatică, că s'mai întâi exemplele, ce se aseamănă, ori mai bine zis analoge, apoi din compararea lor să se scoată regula, cu ajutorul căreia să se facă analiza.

Dacă gramatica nu este predată cu succes, atunci nici așezarea ideilor,

BISERICA.

Tâlcuind Scriptura...

(Duminea XII după Rusalii).

„In vremea aceea apropiatu-sa de Isus un tiner oarecare”... (Matei XIX 16).

Acest început de pericopă evanghelică îți dă parcă motivată satisfacție a unei vechi și multasteptate dorinți.

Tinerul se apropie de Mântuitorul. „Lăsați pruncii să vie la Mine” zicea El în cercul gălăgios și drăguț acelor cărora s'au deschis larg porțile împărăției cerurilor și cari vecinic îndulcesc cu sfințenie sâmurile străbunului Avraam.

Nevinovăția pruncilor eră prezentată ca un stimulent educativ pentru cei adulți în lupta ce o poartă aceștia pentru înțelegere. Pruncii cu obraji îmbujorați de nevinovata jenă în mijlocul învățăcelilor, este prezentat prin cuvintele pline de îndreptare pedagogică: „Cine se va smeri ca și pruncul acesta, acela este cel mai mare întru împărăția cerurilor”. (Matei XVIII 16)

Pruncul cu timpul se face tiner.

Apropierea tinerului de Mântuitorul ne satisface, fiindcă înrânsul s'au depozitat toate speranțele de pe când eră încă prunc. Este justă așteptarea ca acel prunc căruia i-s'a deschis împărăția vecinică, acum când are deplină conștiință a faptelor, să se apropie de Acela, Cărui are să mulțumească cea dăruire.

Ființa neprihănită a pruncului de odinioară, durere, nu mai rămâne în plina ei sinceritate. Lingușirea fățarnică, seriozitatea nejustificată, mișelia răuascunsă, ipocrizia păcătoasă, toate mlădțe a unor doriri continue, au intoxicat cu narcotul lor îmbătător pe pruncul prefăcut în tiner.

Nici tinerul din Evanghelie nu a rămas în neprihănită ființă a prunciei cu toate că susține că „din pruncie am ținut toate poruncile”. Și el are o nesățioasă dorință de a moșteni împărăția cerurilor și a avea viața de vecl, fără să dea în schimb nimic dela sine. Când i-se cere ca preț de rescumpărare a desăvârșirii și a dobândirii vieții vecinice, milostenia completă, el „pleacă întristat, că avea avuții multe”.

Cea mai neiertată greșală a educației este oprirea activității proprii: inerția.

„De volesti să fii desăvârșit, mergi vindeți averile tale și le dă săracilor și vei avea comoară în cer, și vino urmează-mi Mie” zice Mântuitorul tinerului dându-i un nou impuls de viață.

Nu; el vrea să rămâne în inerția bogățiilor sale. Activitatea proprie, nouă, în direcția determinată de Domnul,

nu-l ispitește. El se reîntoarce întristat la avuțiile lumesti.

Nu s'a apropiat de Isus cu sufletul deschis al tinerului plin de entuziasmul înalt al unui ideal. Nu a venit la lumină ca să-și lumineze beznă din suflet, ci ca să-și satisfacă unor porniri negre țesute din negura duhului său nedeterminat pentru o activitate eficaă.

Acest tiner a rămas tipul acelora, cari și azi se mai găsesc cu droaia: totătea fructe veștede ale educației sarbede și confuze din zilele noastre.

Ce impuls de activitate dă actuala educație în vederea creșterii noilor generații?

Stârnește peste tot dorinți, fără să însoțească tendințe de acțiune. Îndreptează aspirațiile spre obiecte materiale, în loc să ajute spre activități pozitive, spre pornirile reale ale unei munci efective.

Tinerul pornit pe drumurile vieții nu mai are nizuința constantă prin trudnica muncă, ci fără oboseală se milogeste în jurul țintei pe care niciodată nu o va obține în totala ei ființă.

De aici urmează apoi disperarea, tinerească desnădăjduirea, ce nizute a motiva atâtea sinucideri din rândul tineretului modern.

Saturația poftelor împlinite prea timpuriu, umple inimile încă fragede de greață și desgust de această viață scârboasă.

Din văzduhul ceresc să se scoale glasul Domnului: Veniți tineri iarăș la Mine! Și atunci departe de plăgile vieții veacului acestuia, feriți de narcotul deșantat al stupefiantismului gasetanist, regăsiți sufletește să vă apropiați — o tineri — de Mântuitorul, care bate și la ușa sufletului vostru!

Istoria ne dovedește, că omenirea a făcut progrese spirituale în cursul veacurilor, datorită jertfei pe care au adus-o cu tot entuziasmul lor sfânt, închinându-se unui ideal: tineretului unui neam. Sufletul acestei tinere generații s'a adăpat din izvorul credinții în Mântuitorul, care a rămas ca vecinic simbol de jertfă tinerească: *Barbat de 33 ani crucificat pe Golgota între tâlhari*.

Să faceți ca începutul pericopei să se înfăptuiască astfel: In vremea noastră apropiatu-s'au mulți tineri cu inimile deschise de Mântuitorul... și și datu-li-s'a lor viața vecinică: *Echilibru sufletesc*.

C. Turicu

NOTARIATUL
Com. Vârfurile

No. 972 | 1928.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de impiegat la notariatul cercului Vârfurile se publică concurs. Cererile ajustate conform Art. 7 din Reg. Statutului funcționarilor publici se vor înainta până la 1 Septembrie 1928.

Retribuțiunile sunt cele prevăzute în bugetul comunei.

Vârfurile, la 14 August 1928.

IOSIF BIRKENHEUER
notar.PETRU CRAINIC,
preș. com. int.

No. 627.

Notariatul cercului
Vărădia de Mureș.

CONCURS.

Primăria comunei Vărădia de Mureș, publică concurs pentru îndeplinirea postului de impiegat de birou pe lângă retribuițiunile prevăzute în bugetul comunei.

Cererile ajustate conform art. 7 din reg. statutului funcționarilor publici ni-se vor înainta până la 1 Octombrie 1928.

Vărădia de Mureș, la 20 August 1928.

Primăria.

Nr. 822 | 1928.

N. 621.

PRIMĂRIA
Comunei Macea
PUBLICAȚIUNE.

Se aduce la cunoștință generală, că Primăria Comunei Macea (Jud. Arad) în ziua de 30 Octombrie 1928, oarele 9 a. m. ține licitațiune publică pentru exarendarea dreptului de vânat asupra terenului în extenziune, de cca 6000 iug. cad. pe termen de 6 ani.

Licitațiunea se va ține în biroul Primăriei Comunale, cu oferte scrise, închise și sigilate și decl pe lângă respectarea disp. art. 72—83 din Legea asupra C. P. precum și a dispozițiilor Legel pentru protecția vânatului și reglementarea vânătoarei.

Caletul de sarcini se poate vedea zilnic în biroul notarului comunal, între oarele oficioase.

Concurenții vor depune deodată cu oferta, la Casseria Comunală și un vadiu de 10% din suma oferită, drept garanță.

Macea, la 18 August 1928

Primar: G. Ardelean. Notar: G. Fărcașiu.
No. 1115 | 1928. N. 624

PRIMĂRIA
Comunei Macea
PUBLICAȚIUNE.

Se aduce la cunoștință generală, că Primăria comunei Macea ține licitațiune publică la data de 1 Octombrie 1928, oarele 9 a. m. pentru furnizarea alor 10 vagoane lemne de foc calit. I. esență tare necesare Primăriei, Notarului și școalelor de stat din comună.

Licitațiunea se va ține în biroul Primăriei Comunale, cu oferte închise, și sigilate, cu respectarea dispozițiilor art. 72—83 din L. asupra C. P.

Caletul de sarcini se poate vedea zilnic în biroul Notarului Comunal, între oarele oficioase.

Amatori vor depune deodată cu oferta, la Casseria Comunală și o garanță de 11% din suma oferită.

Macea, la 18 August 1928.

Primăria. N. 623
No. 1218 | 1928

PRIMĂRIA
Comunei Șilindia
PUBLICAȚIUNE.

Primăria comunei Șilindia deschide licitație publică pentru vinderea unui armăsar clasat de neapt pentru comună, pe ziua de 4 Septembrie 1928 oarele 10 în piața săptămânală din comună.

Licitația se va ține în conformitate cu art. 70—82 din legea contabilității publice.

Șilindia, la 15 August 1928.

Primăria.

No. 619
No. 1048 | 1928

PRIMĂRIA
Com. Pănatul Nou
PUBLICAȚIUNE.

Primăria comunei Pănatul Nou publică licitație pe ziua de 22 Sept 1928 a. m. ora 9 pentru reparațiile necesare edificiilor comunale, în sala primăriei.

Devizul se poate vedea în biroul notarial între oarele oficioase.

Licitația se va ține în conformitate cu art. 72—80 din L. C. P.

În caz de nereușită a doua licitație se va ține la 8 Oct. 1928.

Pănatul ouN la 16 Aug. 1928.

Primăria.

No. 626

No. 123 | 1928

PRIMĂRIA
Comunei Nadăș.
PUBLICAȚIUNE.

Neavând cele 2 licitații ținute nici un rezultat, se aduce la cunoștință publică, cumcă dreptul de vânat atât de pe teritoriul comunei politice, cât și de pe cel urbarial se va exarenda pe timp de 10 ani consecutivi în ziua de 29 Septembrie 1928 oarele 10 a. m. în localul primăriei Nadăș, în conformitate cu Legea Contabilității Publice, din mână liberă.

Exarendarea dreptului pentru teritoriul urbarial se va face separat.

Nadăș, la 16 August 1928.

Primăria.

No. 618
No. 21 | 1928.

PUBLICAȚIUNE.

Consiliul eparhial ort. rom. din Arad cere oferte pentru livrarea următoarelor alimente necesare Internatului diecezan de fete în anul școlar 1928/29.

130mm. făină de pâine; 25 mm. făină albă; brutarii vor face ofert pentru pâine de casă per kg.; — 80 mm. cartofi; 10 mm. unsoare de porc; 6 mm. mlere de stup; 6 mm. fasole; 15 mm. zahăr (tos); 10000 buc ouă; 150 kg. marmeladă de prune; 200 kg. prune uscate; 8 mm. nuci; 10 mm. mere; 200 kg. săpun de casă.

Ofertele se vor înainta până în 30 August 1928.

Consiliul eparhial ort. rom. Arad.
No. 622
Nr. 3310 | 1928

ROMÂNIA.

Portărelul de pe lângă
Judecătoria rurală
Radna.

PUBLICAȚIUNE.

No. 407 port. 7 August 1928.

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 28 August 1928 începând la oarele 5 p. m. a. c. se va vinde la licitație publică la fața locului în comuna Stejar averea urmăritului compusă din:

Una vacă evaluată în preț de 3000 Lei.

Această avere se vinde pentru despăgubirea creditorului Adalbert Pauc din Stejar, de suma de Lei 567 capital cu proc. 10% pe an plus speșele ocazionate cu execuția, ce are a primi pe baza deciziei No. 4230-1927 a Judecătoria rurale Radna.

D. Antonescu
portărel.

G. No. 1304 | 1928.

N. 628

Primăria com. Zerind.
CONCURS.

Pentru ocuparea 2 posturi vacante de guarzi comunali la Primăria din Zerind cu data de 1 Octombrie a. c.

Pot concura bărbați dela 25—50 ani cu 4 clase primare cel puțin, cari au satisfăcut serviciului militar.

Retribuțiunile sunt celea provăzute în bugetul comunal și vestminte.

Petițiile se vor înainta Primăriei comunale cu actele recerute până la 28 Septembrie 1928.

Zerind, la 15 August 1928.

Primăria.

No. 767—1928.

620

Cronica Replicelor.

Sunt câte-va luni de zile de când estetica oraşului nostru a fost pângărită de apariţia unui întunecat personaj, de meserie comunist, alungat din cine ştie care colţ de ţară, pentru fapte de asupra cărora a găsit mai potrivit ca să nu aprindă lumânare. Două articole în coloanele a două fişici bolşevice din capitală, patronate de un cunoscut chiriaş dela Doftana, mă face să dau lămuriri necesare opiniei publice a cărei bunăvoinţă formează obiectul de bătaie de joc a ziarelor de puşcărie.

Articolele inspirate din scofârâla beţegă a fostului primar trădează o rădăcină de ponegre a strălucitului succes liberal. Argatul pretinsului ziar (Naţional...?) şi-a adunat întreaga artă stilistică ca să aştearnă pe hârtie greoaiele gângăveli caraghioase întru apărarea unei cauze pierdute. Cuprins de spasmodice convulsivni creatoare, colaboratorul ziarelor din Sărindar, şi-a pus în contribuţie subredede-î resurse de şcoală primară, întrecându-se în cât mai felice contradicţii şi aiureli.

În fruntea articolului cetim: „Comentariile presei (de puşcărie) au băgat în groază pe liberali“.

Ei bine, iată o glossă care ar face cinste meditaţiunilor filosofice a unui căţar de larmaroc. Pline cu astfel de axiome şi paradexe articolele de frunte a distinsului ziarist de răspântie, poartă înfierate geniul canalei comuniste din Arad, spre cinstea celui care ţara ghiulelele ocaşiilor dela Doftana.

Dar nu numai atât. Furat de sarcasmul vervei sale îndrăcite(!) continuă:

„Se credea de către aceştia (liberali) la început, că Aradul este colonie Sud Africană (ne întrebăm dacă criticul miop ştie unde vine Africa) şi că blestemăţile lor nu vor trece barierea oraşului în nici un caz. (Ce stil divin!). Că martorii la aceste blestemăţii nu vor fi, şi că dictatorul Ion Georgescu îşi va face de cap cum va voi. (băgaţi bine de seamă că rimează“. Că partidul liberal n'a avut nevoie să facă propagandă şi blăstămăţii (după expresia ceresului prozator) pentru a-şi asigura succesul, dar că în schimb Pişa Angel cutreera cu

borfaşii săi toate casele şi toate magaziele când terorizând când milogindu-se ca să le obţină votul, asta o ştie foarte bine şi deci spre cinstea formidabilei contradicţii scrie: „s'a demonstrat cu cifre (capul de operă... ştie să numere?), că toate voturile au fost ale partidului maghiar şi că liberalii — după voturile lor adevărate (ştie şi voturi neadevărate?) — n'ar fi urcat măcar un singur picior pe scările primăriei“.

„Faţă de mişelile comise cu ocazia alegerilor şi a furtului celor 5523 cărţi de alegător etc“.

Eminentul colaborator trebuie că băuse prea mult în ajunul redactării memoriabilei corespondenţe căci altminteră eu cel puţin nu înţeleg cum adică dacă liberalii comiţând mişelii au furat cele 5523 cărţi de alegător totuşi „s'a demonstrat cu cifre că toate voturile au fost ale partidului maghiar? Să fi furat ungrul? Halde Domnule eşti prea ridicol.

O altă chestiune cu care *canalia* nu este în curat este aceea a ajutorului de primar. Imi iau cutezanţa să-l trimit la un curs de şcoală elementară pentru că să fie lămurit cum că „ajutor de primar“ este o utopie, primarul având la discreţia sa dreptul de a numi când pe unul când pe celălalt consilier al său ca locţiitor pe un timp determinat. Cât priveşte actele editate ale noului consiliu comunal să afie colaboratorul lui Socor că consiliul încă nu este instalat şi lucrează încă comisia interimară ale cărei atribuţiuni se mărginesc la rezolvarea problemelor curente.

Îl compătimesc că în mod atât de barbar (prin dizolvarea fostului consiliu) şi-a pierdut sperţul pe care conta din afacerea achiziţionării stropitoanelor de dorul căreia plânge lacrimi amare. Cu prietenească afecţiune însă, povăţuesc *canaliei* o nouă meserie: să deschidă cu Pişa Angel în concubinaj o întreprindere de băut iaurt căci ajutorul de 5000 lei pe care îl cerşeşte de multă vreme dela d-l prefect I. Georgescu, ajutor care ar avea darul să-i schimbe ca prin farmec părerile şi convingerile, va întârzia cam mult ca să-l surprindă.

Aurelian.

CONCERTUL

„Soc. studenţilor Români“ din comuna Şeitin.

Membrii Soc. Stud. Rom. din comuna Şeitin, au aranjat în ziua de 15 Aug. a. c. (la Sf. Marie) un concert armat de dans, în grădina primăriei comunale.

Programul s'a început seara la orele 9, la a cărui desfăşurare a luat parte o mare mulţime de auditori. S'a decantat poezii, s'au predat monoloage şi s'au jucat piesele „Un accident curios“ de C. Goldani şi „Deputatul“ de Anăriele elev de liceu Vasilie Oncu.

Publicul a rămas pe deplin mulţumit de reuşita acestui Concert.

S'a dăruit din partea mai multor Dșoare terte, prăjituri şi altele din a căror vânzare s'a ridicat venitul serbării.

Din venitul încasărilor 20%, s'a dat pentru corpul pompierilor voluntari din com. Şeitin, iar restul a rămas adaus la fondul societăţii.

S'a ținut şi concurs de frumusețe, premiate fiind: Dșoarele Mărioara Torbean, Elena Verişan şi Zina Manta.

Vrednicia Dșoarelor, precum şi a celor ce au dat concursul pentru reuşita acestui Concert, pe aceasta cale se aduc mulţumiri.

PRIMĂRIA

Comunei Măderat.

Publicaţiune de licitaţie.

Primăria comunei Măderat în ziua de 27 Septembrie a. c. la orele 9 a. m. ţine licitaţie publică cu oferte închise pentru furnizarea a 40 m³ lemne de foc de cal. I-a pe seama şcolilor de stat din Măderat.

Observăm că, tot în timpul sus fixat ținem licitaţie şi pentru furnizarea a 102 m³ lemne de foc — pe seama primăriei şi a notarului com. — ce s'a publicat deja.

Măderat, la 22 August 1928.

Notar comunal: Primar comunal:
Gulácsy (ss) (L. S.) Păcurariu (ss)
ad. Nr. 1100 | 1928

Citiţi şi răspândiţi
ziarul
„TRIBUNA NOUA“

PREFECTURA Judeţului Arad. Serv. Financiar şi Economic.

Publicaţiune.

În conformitate cu ord. Ministerului de Interne No. 46889 K. din 27 Octomvrie 1926 se aduce la cunoştinţă publică, că în ziua de 30 Noemvrie a. c. orele 10 a. m. se va ţine în localul Prefecturii judeţului Arad, camera No. 12 licitaţiune publică cu oferte închise cu strictă aplicare a dispoziţiunilor Art. 48, 72—83 din Legea Contabilităţii Statului, pentru vânzarea efectelor reformate de îmbrăcăminte, încălţăminte, cazarmament şi diferite articole vechi scoase din uz şi anume: 1) Mantale postav 132, 2) Nasturi dela mantale 1610, 3) Vestoane postav 139, 4) Nasturi dela vestoane 416, 5) Pantaloni postav 240, 6) Nasturi dela pantaloni 594, 7) Bluze de pânză 163, 8) Nasturi dela bluze 838, 9) Chipiuri postav 136, 10) Moliere postav 213, 11) Bocancl 377, 12) Paturi de fier 137, 13) Mănuşi de lână 75, 14) Şnururi pt. signale 29, 15) Căciuli de miel 4.

Caietul de sarcini se poate vedea la Biroul Serviciului Financiar în zilele oficiose între orele 11-13 din zi, iar efectele reformate în magazia Prefecturii de Poliţie Arad.

p. Prefet,
Dr. Lazar

Şeful serviciului.
Stanca.

Nu călătoriţi

la băile scumpe când şi în
ARAD primiţi acelaşi trata-
ment cu baie de

**Acid carbonic de
Buziaş, Sulfur şi
Sare hidroterapie**

cercetaţi deci

baia } **Simai.**
Artezică }

Deschis pentru bărbăţi a. m. 6¹/₂ d. m. 2 ore
„ „ „ „ temei p. m. 2—6.

Bilete cu preţ redus.

No. 407.

PRIMĂRIA Comunei Sinte

Publicaţiune de licitaţie.

Comitetul şcolar rural din Sinte-Mare publică licitaţie pe ziua de 5. Octombrie 1928 oara 10 a. m. pentru furnizarea alor 66 m³ lemne de foc, calitatea primă necesare şcolilor de stat.

Licitaţia se va ţine în conf. cu art. 72—80 din legea contabilităţii publice cu oferte închise şi sigilate în localul primăriei.

Condiţiunile de licitaţie se pot vedea zilnic sub oarele oficiose în biroul preşedintelui com. şcolar.

Sinte-Mare la 22 August 1928.

Preşedinte.

No. 15 | 1928.

PUBLICAŢIUNEA II.

Pentru prevederea liceului cu combustibilul necesar 12 vagoane (à 10000 kgr.) de fag calitatea I. şi 10000 kgr. cocs se publică conform legii de contabilitate licitaţie publică cu oferte închise predate direcţiunii până la 1 Sept. 1928.

Arad, la 12 August 1928.

Direcţiunea liceului Elena
Ghiba-Birta din Arad.

PRIMĂRIA Municipiului Arad

PUBLICAŢIUNE.

Se aduce la cunoştinţă generală, că pentru concesionarea pe termen de 3 ani a dreptului de scormonire a gunoiului adunat de pe teritoriul oraşului Arad, în ziua de 29 Septembrie 1928, ora 10 a. m. se va ţine licitaţie publică cu oferte închise şi sigilate în biroul Serviciului economic (etaj Camera Nr. 104) în conformitate cu Art. 72 şi următorii din Legea asupra contabilităţii publice.

Caietul de sarcini se poate vedea la Serviciul economic în orele de serviciu.

Arad, la 21 August 1928.

Serviciul economic.

No. 11.753—1928.

DIRECŢIUNEA UZINELOR DE GAZ A ORAŞULUI ARAD

Se află în situaţia plăcută, ca să servească On. public cu gaz de calorie înaltă, cu al cărui ajutor putem, ca în timpul de pace, lumina ieftin, încălzi, pregăti mâncări a călca rufe şi a ne scâlta. Instalajiunile necesare şi montările le executăm pe rate şi pe preţuri de regie.

UZINELE COMUNALE
SECŢIA GAZ AERIAN: ARAD
Str. Muciu Scevola 9, u şi 13. — Telefon 27, 25 şi 16.

BIROUL UZINELOR
din strada Eminescu No. 4 stă la dispoziţia On. public în ce priveşte comenzile etc.

INFORMAȚIUNI.

Incendii. În ziua de 17 August a. c. nu se știe prin ce împrejurare a luat foc stogul cu grâu al locuitorului Compas Franț din comuna Glogovăț, pagubile sunt evaluate la circa 20.000 lei.

— **Cu ocaziunea unei furtuni însoțită de ploaie și curenți electrice, în pădurea comunei Nădaș a trântit într-o grămadă de lemne aprinzându-se arzând peste 1000 m. c., pagubile se ridică la 200.000 lei.**

— În pădurea Statului din hotarul comunei Conop, nu se știe din ce cauză a luat foc arzând peste 15 jugăre, focul a fost localizat datorită concursului șeful de secție din Radna și șefului de post din Conop ajutoari de locuitorii din jur, pădurea fiind de curând tăiată, pagubile nu se cunosc.

— Stogul de grâu al locuitorului Codrean Dumitru din com. Siciău, care se afla pe aria de treerat nu se știe prin ce împrejurări luând foc a fost mistuit complet, cantitatea fiind de circa 8000 Kgr, pagube sunt la 50 000 lei.

Furt. Indivizi încă necunoscuți prin spargere s'au introdus în casa locuitorului Ganea Florea din comuna Roșia furându-i suma de 12.000 lei, autoritățile sunt pe urma autorilor furtului.

Sinucidere. Locuitorul Mușan Toma de 47 ani din Prunișor s'a sinucis prin strangulare. Cazul se cercetează de către șeful de post.

România participă la expoziția din Praga.

Guvernul a hotărât să la parte și țara noastră la expoziția din Praga, care se va deschide la 25 Septembrie a. c. Cu aceasta ocazie participarea nu urmărește scopuri demonstrative, pentru arătarea naționale străinătății a capacității producției noastre industriale, — ci urmărește mai mult scopuri practice. Natural, că nu este tăiată posibilitatea nici unei industrii de a se reprezenta, dacă dorește, — însă în prima linie sunt primite astfel de industrii, ale căror produse pot găsi în Cehoslovacia, ori în țările învecinate acestei țări, — piețe rentabile de desfășurare.

Camera de Comerț și cea de Agricultură din Arad au și primit de la Ministeriile de resort îndrumări pentru adunarea de mostre în acest scop.

Camera de Comerț anunță industriile din circumscripția sa să trimită, până la 25 crt. acestei Camere mostrele ce voiesc a expune, împachetate pentru a putea fi expediate la București. Mostrele trebuie să fie etichetate, arătând atât firma, ce expune, cât și prețurile loco depozit, precum și orice alte informații, cari ar servi cumpărătorilor în interesul firmei, ce expune.

În circumscripția Camerei din Arad, industriile, cari ar avea interesul de a fi reprezentate la expoziția din Praga, ar fi: morile, (făină, tărâțe), industriile de cherestea (scânduri, frize, parchete, etc.), șampanie, vinuri, lână, păr, pene, fulgi; produsele principale și laterale ale industriei alimentare, grăsimi carne, conservată, coarne, mațe, etc. În sfârșit pot fi și alte articole, cari pot fi desfășurate rentabil, — neamintite mai sus.

Cele ce doresc a expune ceva să se adreseze Camerei de Comerț, de unde vor primi toate detaliile.

Expunerea se face gratuit; ea nu e împreună cu suportarea nici unei

Camera de Comerț și de Industrie din Arad aduce la cunoștința celor interesați, că în conformitate cu informațiile primite de la Consutul Polon din București, cu ocazia Târgurilor Orientale din Lwow cari vor avea loc dela 2-12 Septembrie a. c., sunt proiectate excursiuni de studii pentru a da posibilitatea vizitatorilor târgurilor să cunoască bogățiile și industriile Republicii Polone. Participanții se bucură de însemnate avantaje, de reduceri, vize gratuite, etc.

Persoanele cari doresc a lua parte la aceste excursii sunt rugate a comuni ca intenția lor Camerei sus, amintite.

Încercat. Tânărul Onuța Petru de 21 ani din comuna Siciău făcând bae în Crișul-Alb, și voind să treacă pe celălalt mal a fost prins de torenți și a căzut victimă inecului.

Târgul de mostre internațional din Viena. Camera de Comerț și de Industrie din Arad aduce la cunoștința celor interesați, că legitimațiile pentru Târgul de Mostre Internațional din Viena se pot căpăta în biroul Camerei (parter ușa 7).

A apărut în editura „Cartea Românească” „Cunoștințe Folositoare”, Seria No. 32. Coasta de Azur, de I. Simionescu, profesor universitar.

Prețul Lei 5.—

A mai apărut în editura „Cartea Românească” „Conferințe Populare”, Lucrare scrisă pentru folosirea preoților, învățătorilor și studenților la cercurile culturale dela sate de Pantelimon Diaconescu, fost Inspector al activității extrașcolare.

Prețul Lei 60.—

Inscrierile la școala medie (gimnaziu) de Stat „Iosif Vulcan” din Arad.

Inscrierile se vor ține la 1—3 Septembrie (dela 8—12 ore). Taxa anuală: 900 Lei; cotizațiile pentru Comitetul școlar: 100 Lei.

Examenul de corigență se va ține la 4 Sept. (orele 8 a. m.). Reinscrierea elevilor corigenți la 6 Sept. (orele 8 a. m.) Examenul de concurs pentru 3 burse câte 4000 Lei anual pentru *fii de funcționar* sau țărani lipsiți de mijloace (la cerere pentru bursă se anexează și certificatul de paupertate și de serviciu) se va ține la 7 Sept. (orele 8 a. m.) Examenul de tranziție sumar al clasei III-a se va ține la 8 Sept. (orele 8 a. m.) Examenul particular se vor ține dela 10 Sept. (orele 8 a. m.) până la 22 Sept.

Pentru înscriere în cl. I. se cer următoarele acte:

1. Extras de botez.
2. Certificatul de absolvire a cursului primar.
3. Certificatul de revaccinare. (Cereți timbrate cu 8 Lei timbru fiscal), tipărituri pentru înscriere și reinscriere se găsesc la librărie.

„Chemarea Duhului Sfânt”, deschiderea solemnă a anului școlar va fi la 23 Sept. (orele 8 a. m.) Inceperea cursurilor la 24 Sept. (orele 8 a. m.)

Diracțiunea.

taxe ori spese. Mostrele vor trebui să fie cât mai mari, și bine ambalate, căci după terminarea expoziției și a repatrierii lor vor fi restituite expunătorilor.

În pragul stabilizării valutei noastre, de care fapt se leagă speranțele îndreptării esențiale a stărilor economice de azi, — acțiunea guvernului este cât se poate de binevenită și credem că aceasta ocazie va fi exploatată cu mult folos de cercurile industriale interesate.

10 ani dela nașterea d-rului Ioan Rațiu.

— Solemnitatea desvării plăcii comemorative la Turda. —

Turda, 13 August.

Duminecă, 19 August s'au împlinit 100 ani, dela nașterea d-rului Ioan Rațiu, cunoscutul luptător național ardelean, memorandist de pe vremuri și fost președinte al partidului național al românilor din Ardeal, pe timpul stăpânirii ungurești.

Cu ocaziunea aceasta baroul avocaților din Turda a ținut o ședință festivă, la biserica greco-catolică s'a oficiat un parastas și s'a desvelit placa comemorativă de marmoră, fixată în zidul casei din str. Ion Rațiu nr. 44, în care s'a născut și a locuit până în 1892 marea român.

Solemnitatea dela baroul avocaților.

La ședința festivă a baroului avocaților din Turda, pe la orele 10 s'a adunat multă lume nu numai din Turda, ci și dela Cluj și din împrejurimi.

D. dr. Valeriu Moldovan, decanul baroului avocaților din Turda deschide adunarea festivă, citind mai întâi două telegrame sosite dela Liga Culturală Ploiești și dela d. subsecretar de stat Cipălanu.

„Azi o sută de ani s'a născut într-o umilă casă țărănească din Str. G. Lazăr un fiu care în botez a primit numele de Ioan, iar ca nume de familie pe acela al unei vechi și distinse vițe de români nobili acelu de: Rațiu de Negylak.

„Ca mulți alți tineri ai acelor vremi I. Rațiu s'a pregătit pentru cariera preoțească singura, care era deschisă pentru fiii poporului nostru.

„Vălmășagul marelor mișcări populare ale anului 1848 însă l'a răpit și pe entusiastul tânăr de abia 20 de ani, Ioan Rațiu schimbă reverenda de teolog cu uniformă de soldat și ofițer.

„După potolirea revoluției urmând îndemnul vremilor noi, ce se întrezăreau, Ioan Rațiu nu s'a reîntors la cariera preoțească, ci s'a înscris la drept la Sibiu, apoi la Viena unde a luat doctoratul, iar la Budapesta a trecut cu succes strălucit examenul de avocat.

„Temperament pozitiv frământat mereu de probleme și neobosit într-o a le înfăptui, dr. Ioan Rațiu a lăsat urme dăinuitoare în toate domeniile vieții publice fie cele de natură culturală economică sau politică.

„Pe noi ne interesează în linia primă activitatea lui ca apărător al dreptății, ca colaborator întru administrarea justiției omenestii. În epoca de aproape patru decenii cât a profesat advocatura aici în Turda s'au pornit marile procese iscate între foștii lobagi și foștii lor domni de pământ pe urma desființării raporturilor urbariale

„Pentru o fire idealistă, străbătută de-o sinceră dragoste față de cei mulți și neștuturii locului lui dr. Ioan Rațiu nu putea să fie, decât de partea celor mai slabi și neajutorați, de partea țărănimii.

„Bine pregătit dela universitate deștept și temeinic în practica carierii sale a câștigat pe seama clienților săi țărani din aproape întreg Ardealul însemnate teritorii de pășuni și păduri contribuind la ridicarea economică și sporirea bunei stări a acestei pături de temelie a neamului nostru.

„E cert, că nici o profesiune nu se înalță în opinia publică decât prin valoarea morală a membrilor săi și nu decade decât când aceste virtuți au dispărut.

„Sub acest raport, avocatul dr. Ioan Rațiu a însemnat un punct de culminație, de curățenie morală și de demnitate profesională.

— Să ne plecăm cu smerenie capetele noastre în fața măreței figuri care au ridicat nivelul și prestigiul tagmei noastre în fața instanțelor judecătorești din Turda și din întreg Ar-

Contestațiunea alegerilor munic., a fost respinsă

Șeful național-țărănist din Arad, în urma rușinoasei înfrângerii suferite la alegerile municipale, a făcut contestație la Consiliul Superior Administrativ pentru anularea lor, pe bază că s'ar fi comis ilegalități. Consiliul Superior Administrativ găind contestația totuși neîntemeiată, a dat aviz Ministeriului de Interne pentru respingerea contestației, confirmând astfel noul consiliu municipal al orașului nostru.

dealul și care cu pilda vieții lui ne-a învățat adevărul, că pentru a fi un mare patriot și un excelent avocat, trebuie să fii înainte de toate un suflet mare, să fii un om întreg în accepția etică și ideală a cuvântului.

D. CANDREA, prefectul județului Turda, în numele guvernului rostește apoi cuvântarea următoare:

„Guvernul actual consideră pe dr. Ioan Rațiu un fruntaș nu numai al unei provincii, nici al unei grupări politice, ci ca pe un mare român ale cărui pilde înălțătoare vor trebui să rămână nepieritoare în sufletul tuturor românilor din toate părțile țării.

Prin sărbătorirea de azi, românii, în special românii Turdei se pleacă înaintea nobilului naționalism adevărat și dau expresiune recunoștinței față de neobositul și neînfricatul luptător național dr. Ioan Rațiu.

Acest mic semn al perpetuării memoriei lui depunerea unei plăchete comemorative la fostă casa lui, azi de vine un simbol.

Pe Rațiu îl vedem, cum abia tânăr teolog al Blajului în anul 1848, este printre organizatorii mișcării pregătitoare și apoi chiar conducător de trupe alături de Tribunalul Balint, în regiunea Ocolș — Poșaga în munții Turdei. În armata lui Iancu îl vedem în această calitate raportând cu istețime repetată în istoria noastră zdrobitoarea învingere în strămoșia zisă „Hurdacatei”

Acest tânăr luptător în anul 1848 în curând devine primul doctor jurist în Transilvania, luându-și și doctoratul la universitatea din Viena, și devine avocat nu numai prin interesele materiei, ci avocatul românilor din Transilvania.

Deschizând lupta prin procesele foștilor iobagi români, vedem toate posesoratele urbariale din județ în leagă ființa de activitatea neobosită a acestui bun român. El este deci acela despre care putem spune, că a improvizat de fapt pe românii desiobagiți din acest județ.

Marea dragoste de neam și superioaritatea sa intelectuală l-au pus și în fruntea mișcărilor naționale ale acestui zisului Memorand. El a fost în frunte și chiar compunătorul memorandului către împăratul din Viena, ca și conducătorul celor 3 delegații de români memorandiști la Viena.

Au urmat marea proces al memorandului în decursul căruia a tremurat nu numai populația Clujului, ci însuși guvernul de atunci, văzând puternica demonstrație a conștiinței naționale române. De sine înțeles, că și în acest proces rolul principal a revenit aceluia care a avut rolul principal în mișcarea începută. A urmat corolă și închinarea la Seghedin de unde a scăpat grație intervenției marelui Rege Carol al României.

Nu a fost român transilvănean care cele mai ascunse unghiuri care să nu fi cunoscut tragedia luptătorilor memorandiști, să nu fi simțit alături ei și să nu fi cântat în jalnice cântări populare suferințele din închisorile Seghedin și Vaș.

Pe aceste lupte, pe aceste suferințe s'a clădit țaria conștiinții naționale a românilor din Transilvania, care a devenit una noastră cu Patria mamă prin aceste suferințe se clementează veșnicia noastră recunoștință față de acești martiri.

A mai vorbit în numele Justiției Judecător Colfescu, în numele „Astru” Dl. Petre Suciu și în numele Baroului Cluj Dl. Dr. I. Suclu

În parcul din fața prefecturii Turda se lucrează la statua dr.-ului I. Rațiu în toamnă statua de bronz va fi gata și va fi desvelită în cadrul unor solemnități deosebite.